

Гульча

Олена Пчілка

Веселая Гульча! Не знаю, як лучче
Твою милу вроду назвати;
Либонь для виразу найкраще відразу
Те слово простее узяти.

Не диво, що бавить, до себе нас бавить
Та інша місцина рідная.
Нехай і не гожа – як зіронька Божа,
Здається ясна, чарівная!

Тебе, Гульчу красну, – не як зорю ясну,
З'єднану з життям моїм тісно
Тебе я самую у думці милую,
Тебе я люблю безкорисно!

І в Гульчі є хата, на ласку багата,
Що радо мене привітала.
Тим щирим вітанням, прихильним коханням,
Мов крильми мене огортала.

Сім'ї тій приязній я в думці мовчазній
Найщирішу дяку складаю;
Тебе ж, Гульчо красна, садочками рясна,
Таки ж непідкупно співаю.

Видима на око, навколо широко,
Розкинулась вільно в просторі:
Лани лиш хвилюють, здалека малюють
Тебе на зеленому морі.

Як квіточка гожа, як повная рожа,
Вітаєш ти погляд мандрівця.
Тебе як згадаєш, немов би вчуваєш
Вінок запашний з чорнобривця!

О, єсть там доволі в твоєму околі
Квіток запашних при будові,

Окриті садками, пишають квітками
І панські оселі, й людові

Хороші садочки, ще кращі видочки
Красують у квітах дівочі;
Примітні ті зорі, – глибокі, прозорі,
Гільчанок прозорії очі.

Не будем баритись, на "квіти" дивитись, –
Ми ще завітаєм у хати;
За видную пору погляньмо на гору,
Убрану в зеленії шати.

Славетную "гроту", – величну пишноту,
Те взгир'я очам одкриває;
Погожа водиця, святая криниця
З печери тії виникає.

Оздоблена гарно, не гине тут марно
Криниці краса надзвичайна:
Каміннії сходи, муровані зводи
Поклала рука чиясь дбайна.

Сутінна печера немов би тепера
Стоїть у моїм міркуванню, –
І світло, що сяє, проміннями грає
На давнім святім малюванню;

Та темна водиця в печері блищить
І промінь блідий одбиває,
А далі – на волі, на яснім роздоллі –
По плитах камінних зринає;

І хвиля погожа, та "стежечка Божа",
Іде попід взгир'ям зеленим,
Мов чую, як диха вечірняя, тиха
Година над місцем таємним.

Прозорий струмочок, минувши місточок,
Надвоє себе розлучає,
Та острів круглястий – віночок кущастий,

Помалу ллючись, обіймає.

Колись-то казали, в струмочку гуляли,
По ширшім просторі ходивши,
Човночки веселі, – від пана оселі
Гостей до печери зносивши.

Веселеє панство!.. Величне убранство
Та хвиля ясна одбивала,
Походні світились, та співи котились, –
Луна тільки з гаю вставала!

То ж в Гульчі задавна, за дідича пана
Був значний "Підчаший" заможний;
Підчашого того, як друга свого
Любив сам король превельможний.

І чутка мовляє й тепер повідає
О панських величних пишнотах:
У Гульчі ж веселій, у панській оселі
Бував сам король на зальотах.

Розкішний будинок під час тих годинок
Усе становив на забаву!
Гриміли мушкети, шуміли банкети
Величному гостю на славу!

Мушкети гукали, та речі лунали
Палкії за справи "ойчизни", –
Хто відома має, нехай угадає
Бучний отой гомін дідизни...

Ми ж тії турботи край тихої гроти,
Згадавши до речі, zostавлю, –
В зеленім гайочку, в затишнім куточку,
У спогадах близьких забавлю.

Ще вдолі, з приходу, найпершу догоду
Мандрівець собі зустрічає, –
Під деревом високим, гіллями широким,
Притулок в тіні знаходжає.

Стоять вартовими, рядами німими
Ті дерева думливії, давні;
Край хвилі на лавці забудешся в гадці,
І мріються сни тобі явні...

Аж гомін надходить: отож бо приходить
Гурточок селян до криниці;
Іде і старее, іде і малее
Набрати з печери водиці.

Дивлюсь я: набожне бере собі кожне
Погожую з каменя воду;
Лиш діточок двоє, веселі обоє,
Показують жвавую вроду.

Життя те новее, життя молодее!
Щебече байдужо, сміється...
Ходімо на гору, - в вечірню пору
Там інше життя обізветься!

По стежечці в гаю уздовж походжаю,
Скрізь - тиша, ні гуку немає;
Та мов про колишні розмови давнішні
Тут пам'яток тихо витає.

Два дерева докупи, немов дві голубки,
Схились над стежку малую;
В таємному місці, в зеленому листі,
Мов бачу я постать гнучкую.

Мов чую вітання, мов чую зітхання,
Та щирі розмови дівочі;
Мов світять ласкаво, сміються лукаво
Панянки хорошії очі...

Чи тільки ж панянка? Чи раз же й селянка
Отут на розмові стояла?
Та втіху стрівання, чи тугу розстання
У тихих речах виливала!

Спізнилась я в гаю, на стежечці скраю.

Вечірня вже зірка вставала -
Як тихая мрія, як мила надія,
В прозорому небі сіяла!

Пора вже до хати із гаю рушати!
Я кинула погляд остатній
На гору таємну, на Гульчу приємну...
Добраніч, куток благодатний.